Ερμηνεία της ευαγγελικής περικοπής του Όρθρου της Μ. Δευτέρας (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 25 Απριλίου, 2021

ΟΡΘΡΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ (Ματθ. 21, 18-43)

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

α) Για την άκαρπη συκιά
β) Για τις αποστομωτικές απαντήσεις του Κυρίου
γ) Για την παραβολή για τους δύο γιους
δ) Για την παραβολή των κακών γεωργών

***

Για την άκαρπη συκιά

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐπανάγων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε (: Κι όταν το πρωί επέστρεφε στην πόλη, πείνασε)» [Ματθ. 21 ,11]. **Μα πώς πεινά ο Κύριος πρωί-πρωί; Όταν το επέτρεψε στη σάρκα, τότε αυτή φανερώνει και το πάθος της.**

*«καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον καὶ λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ (: Και μόλις είδε κάποια συκιά στο δρόμο, ήλθε κοντά της, αλλά δεν βρήκε τίποτε επάνω της παρά μόνο φύλλα, ακριβώς όπως και η συναγωγή των Ιουδαίων τότε είχε να επιδείξει μόνο φύλλα και εξωτερικούς τύπους, **όχι όμως και καρπούς αρετής**. Και για να δώσει μάθημα για το ποια θα είναι η κατάληξη κάθε ανθρώπου άκαρπου σαν τη συκιά, λέει σ' αυτήν: Να μην ξαναβγάλεις ποτέ πια καρπό. Κι αμέσως ξεράθηκε η συκιά)».*

Άλλος ευαγγελιστής λέει ότι δεν ήταν ακόμη η εποχή των καρπών [Μαρκ. 11, 13: «*οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων* (: *Διότι δεν ήταν η εποχή των σύκων. Αλλά η συκιά εκείνη ούτε άγουρα σύκα είχε πάνω της)*]· εάν όμως δεν ήταν καιρός των καρπών, πώς ο ευαγγελιστής Μάρκος λέγει ότι ο Ιησούς πείνασε, είδε από μακριά τη συκιά και «*ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ* (: *ήλθε μήπως βρει τίποτε να φάει)*» [Μαρκ. 11, 13];

Άρα γίνεται φανερό **ότι αυτό ήταν σκέψη των μαθητών Του, αφού ακόμη πνευματικά ήσαν ατελείς**, καθόσον σε πολλές περιπτώσεις οι ευαγγελιστές γράφουν τις σκέψεις των μαθητών Του. Όπως ακριβώς λοιπόν αυτό ήταν σκέψη των μαθητών Του, έτσι και **ήταν δική τους σκέψη το να νομίζουν ότι γι΄αυτόν τον λόγο την καταράστηκε, επειδή δηλαδή δεν είχε καρπό**.

Για ποιο λόγο, λοιπόν, την καταράστηκε; Εξαιτίας των μαθητών Του, **ώστε να λάβουν θάρρος**. Επειδή δηλαδή παντού ευεργετούσε και δεν τιμωρούσε κανένα, αλλά έπρεπε και την τιμωρητική Του δύναμη να δείξει, **για να γνωρίσουν και οι μαθητές Του και οι Ιουδαίοι, ότι μπορεί να ξηράνει και αυτούς που θα Τον σταυρώσουν, αλλά με τη θέλησή Του τους συγχωρεί και δεν τους ξηραίνει, και επειδή αυτό δεν ήθελε να το φανερώσει στους ανθρώπους, απέδειξε την τιμωρητική ενέργειά Του στο φυτό**.

Όταν λοιπόν κάτι παρόμοιο συμβαίνει σε τόπους ή σε φυτά ή σε άλογα ζώα, μην εξετάζεις με λεπτομέρεια τα πράγματα, ούτε να λες: «*Πώς λοιπόν ήταν δικαιολογημένη η ξήρανση της συκιάς, εάν δεν ήταν καιρός των καρπών*»; Διότι αυτό είναι δείγμα της χειρότερης μωρολογίας· αλλά **πρόσεχε το θαύμα και θαύμαζε και δόξαζε τον θαυματουργό Κύριό μας**. Διότι και για τους χοίρους που πνίγηκαν πολλοί το είπαν αυτό, εξετάζοντας εάν αυτό ήταν δίκαιο, αλλά ούτε και στην περίπτωση αυτή πρέπει να προσέξουμε τα λόγια τους, καθόσον **και αυτά ήταν άλογα ζώα, όπως ακριβώς και εκείνο φυτό άψυχο.**

Για ποιο λόγο λοιπόν το γεγονός αυτό λαμβάνει αυτή τη μορφή και γίνεται η αιτία της κατάρας; Όπως προανέφερα αυτό ήταν σκέψη των μαθητών. Εάν όμως δεν ήταν ακόμη καιρός των καρπών, **άδικα ορισμένοι λένε ότι εδώ εννοείται ο νόμος. Καθόσον καρπός αυτού ήταν η πίστη**, και τότε ήταν ο καιρός αυτού του καρπού και φυσικά τον παρήγαγε. Διότι λέγει: «*οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη (: Και για να πεισθείτε για το θέμα αυτό που σας λέω, σηκώστε τα μάτια σας και κοιτάξτε το πλήθος αυτό των Σαμαρειτών που έρχονται.**Μοιάζουν οι ψυχές τους με χωράφια, στα οποία δεν πρόφθασε να σπαρεί ο λόγος της αλήθειας, κι όμως είναι λευκά και ώριμες πλέον, έτοιμα να θεριστούν. Έτσι και σε όλα τα μέρη του κόσμου οι ψυχές των ανθρώπων είναι τώρα ώριμες για να δεχθούν τη σωτηρία**)*» [Ιω. 4, 35]· και: «*ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε (: Εγώ, ο Κύριος του αγρού, σας έστειλα για να θερίζετε καρπό για τον οποίο εσείς δεν έχετε κοπιάσει για να σπαρεί. Άλλοι, δηλαδή εγώ και οι προφήτες πριν από μένα, έχουν κοπιάσει κι έχουν σπείρει, κι εσείς έχετε μπει στους κόπους και τη σπορά τους για να θερίσετε)*» [Ιω. 4, 38].

Επομένως δεν υπαινίσσεται εδώ κάτι παρόμοιο, αλλά δηλώνει εκείνο που είπα, δηλαδή δείχνει **την τιμωρητική δύναμή Του**· και αυτό γίνεται φανερό από τους λόγους· «*οὐ γὰρ ἦν καιρὸς (: διότι δεν ήταν η εποχή των σύκων)*»· δηλώνει δηλαδή ότι **ήλθε προς τη συκιά πριν από τον καιρό της καρποφορίας, όχι επειδή πεινούσε, αλλά χάριν των μαθητών Του, οι οποίοι και θαύμασαν πάρα πολύ, αν και είχαν γίνει ήδη πολλά μεγαλύτερα θαύματα**· αλλά όπως προανέφερα, **το θαύμα αυτό ήταν παράξενο· διότι για πρώτη φορά τώρα έδειξε την τιμωρητική δύναμή Του**. Για τον λόγο αυτόν δεν έκανε το θαύμα σε άλλο φυτό, αλλά **σε αυτό που ήταν το πιο ευδόκιμο, ώστε έτσι το θαύμα να φανεί μεγαλύτερο**. Και για να αντιληφτείς ότι το θαύμα αυτό έγινε χάριν των μαθητών Του, **για να τους διδάξει δηλαδή να έχουν θάρρος**, άκουε αυτά που λέγει στη συνέχεια.

Τι λέγει λοιπόν; «*ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· (: Αληθινά σας διαβεβαιώνω, εάν έχετε πίστη στη δύναμη του Θεού και δεν αμφιβάλλετε ότι θα λάβετε και εσείς θαυματουργική δύναμη, όχι μόνο το θαύμα της συκιάς θα κάνετε, αλλά ακόμη κι αν στο βουνό αυτό πείτε ‘’σήκω και πέσε στη θάλασσα’’, θα γίνει)* ***καὶ πάντα ὅσα ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψεσθε*** *(: Κι όλα όσα ζητήσετε στην προσευχή σας με πίστη στη δύναμη του Θεού, θα τα λάβετε)*».

«*Και εσείς*», δηλαδή, «***θα κάνετε μεγαλύτερα θαύματα, εάν θελήσετε να πιστέψετε και εάν στηρίζετε την πίστη και το θάρρος σας στην προσευχή***». Βλέπεις ότι το παν γι΄αυτούς έγινε, ώστε να μη φοβούνται και να μην τρέμουν τις επιβουλές; Για τον λόγο αυτόν και για δεύτερη φορά το λέει αυτό, επειδή θέλει να τους προσηλώσει στην προσευχή και στην πίστη. «*Διότι*», λέγει, «*δε θα κάνετε βέβαια μόνο αυτό, αλλά και όρη θα μετακινήσετε και άλλα πολύ περισσότερα θα πραγματοποιήσετε, στηριζόμενοι στην πίστη και την προσευχή*».

Αποστομωτικές απαντήσεις του Κυρίου προς τους Φαρισαίους

Οι αλαζόνες όμως Ιουδαίοι και κυριευμένοι από τον φθόνο **επειδή ήθελαν να διακόψουν τη διδασκαλία Του**, αφού Τον πλησίασαν, Του ρώτησαν: «*Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; (: Κι όταν ο Ιησούς ήλθε στο ναό, την ώρα που δίδασκε, Τον πλησίασαν οι αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι του λαού και του είπαν: ‘’Με ποια εξουσία τα κάνεις αυτά; Και ποιος σου έδωσε το δικαίωμα να διώχνεις από τον ναό τους ανθρώπους και να διδάσκεις μέσα στον ιερό αυτό τόπο; ‘’)*» [Ματθ. 21, 23-27]. Επειδή δηλαδή δεν μπορούσαν να αμφισβητήσουν τα θαύματά Του, Του προβάλλουν ως δικαιολογία για να Τον διακόψουν, την εκδίωξη

των εμπόρων από τον ναό.

Το ίδιο επίσης φαίνεται να Τον ρωτούν και κατά τη διήγηση του ευαγγελιστή Ιωάννη, αν και όχι με τις ίδιες λέξεις, αλλά με την ίδια διάθεση. Καθόσον και εκεί Του λέγουν: «*τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα ποιεῖς;* (: *Ποιο σημείο έχεις να μας δείξεις που να αποδεικνύει και να επιβεβαιώνει ότι έχεις πράγματι την εξουσία να τα κάνεις αυτά;)*» [Ιω. 2, 18]. Αλλά εκεί μεν δίνει την εξής απάντηση: «*λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν (: Γκρεμίστε τον ναό αυτό, και σε τρεις ημέρες θα τον ξαναχτίσω μόνο με τη δύναμή μου. Διότι θα αναστηθώ από τον τάφο ως ζωντανός ναός του Θεού και αθάνατη κεφαλή της Εκκλησίας μου. Και η Εκκλησία μου αυτή θα αντικαταστήσει για πάντα τον ναό σας, που θα καταστραφεί)*» [Ιω. 2, 19], ενώ εδώ τους εμβάλλει σε απορία.

Επομένως γίνεται φανερό ότι **τότε μεν ήταν η αρχή και το προοίμιο των θαυμάτων, ενώ εδώ το τέλος**. Τα λόγια τους έχουν την εξής σημασία: «*Κατέλαβες τον διδασκαλικό θρόνο; Χειροτονήθηκες*», Του λέγουν, «*ιερέας ώστε να επιδεικνύεις τόσο μεγάλη εξουσία;*». **Αν και βέβαια τίποτε δεν έκανε που να έδειχνε αυθάδεια, αλλά απλώς ενδιαφέρθηκε για την καλή τάξη του ναού· επειδή όμως δεν είχαν τίποτε άλλο να πουν**, Τον κατηγορούν γι' αυτό. Και όταν μεν εκδίωξε τους πωλητές, δεν τόλμησαν να Του πουν τίποτε, **εξαιτίας των θαυμάτων που έκανε**· όταν όμως παρουσιάστηκε και πάλι μπροστά τους, τότε Τον κατηγορούν.

Τι κάνει λοιπόν ο Κύριος; **Δεν τους απαντά κατευθείαν δείχνοντας έτσι ότι εάν ήθελαν να δουν την εξουσία Του, μπορούσαν**, αλλά τους ρωτά και ο Ίδιος το εξής: «*Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν, ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; (: Το βάπτισμα του Ιωάννου, ο οποίος μαρτύρησε για μένα και υπήρξε πρόδρομός μου, από πού προερχόταν; Από τον Θεό ή από επινόηση και εντολή ανθρώπων;)».* Και ποιο ήταν το αποτέλεσμα αυτής της ερωτήσεως; Ασφαλώς ήταν πάρα πολύ μεγάλο.

*«Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ ;(: Το βάπτισμα του Ιωάννου, ο οποίος μαρτύρησε για μένα και υπήρξε πρόδρομός μου, από πού προερχόταν; Από τον Θεό ή από επινόηση και εντολή ανθρώπων; Αυτοί λοιπόν συλλογίζονταν μέσα τους κι έλεγαν: ‘’Αν πούμε ότι ήταν από τον Θεό, θα μας πει: γιατί λοιπόν δεν πιστέψατε σε αυτόν;) ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην (: Αν όμως πούμε ότι προερχόταν από εντολή ανθρώπων, φοβούμαστε μήπως μας κακοποιήσει ο λαός. Διότι όλοι τιμούν τον Ιωάννη ως προφήτη’’)»***.***

Διότι εάν λοιπόν απαντούσαν ότι το βάπτισμα του Ιωάννη ήταν «*ἐξ οὐρανοῦ*», θα μπορούσε να τους πει: «*Γιατί λοιπόν δεν πιστέψατε σε αυτόν;*». Διότι **εάν είχαν**

πιστέψει, δε θα ήταν δυνατόν να Του κάνουν αυτήν την ερώτηση . Διότι εκείνος για τον Ιησού είπε τα εξής λόγια: «*ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί (: Εγώ σας βαπτίζω με απλό και φυσικό νερό˙ έρχεται όμως εκείνος που λόγω του αξιώματός του και της θείας του φύσεως είναι πιο δυνατός από μένα. Μπροστά του εγώ δεν είμαι εγώ άξιος να λύσω ούτε το λουρί των υποδημάτων του. Αυτός θα σας βαπτίσει με Πνεύμα Άγιο και με την καθαρτική φωτιά της θείας χάριτος)*» [Λουκά 3, 16] και «*ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου* (: *Να εκείνος που προφήτευσε ο Ησαΐας και μας τον απέστειλε ο Θεός για να θυσιασθεί ως αρνί και να σηκώσει με τη σφαγή και τη θυσία του ολόκληρη την αμαρτία και την ενοχή του κόσμου, και έτσι να την εξαλείψει)*» [Ιω. 1, 29] και «*οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ* (: *Αυτός είναι ο Υιός του Θεού που έγινε άνθρωπος*)» [Ιω. 1, 34]· και «*ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί* (: *Εκείνος που έρχεται από επάνω και κατάγεται από τον ουρανό, είναι ανώτερος απ' όλους)*» [Ιω. 3, 31]· και ότι «*οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ* (: *Κρατάει στο χέρι το φτυάρι που λιχνίζει και ξεχωρίζει το σιτάρι από το άχυρο. Η δίκαιη κρίση Του δηλαδή είναι έτοιμη να λειτουργήσει, και θα καθαρίσει τελείως το αλώνι Του, δηλαδή τον κόσμο ολόκληρο)*» [Ματθ. 3, 12]. Ώστε **εάν είχαν πιστέψει σε Εκείνον, δεν υπήρχε καμία δυσκολία σε αυτούς να αντιληφθούν με ποια εξουσία ενεργεί αυτά.**

Έπειτα, επειδή γεμάτοι από κακία έλεγαν αυτοί «*οὐκ οἴδαμεν* (: *δε γνωρίζουμε*)» [«*Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον (: Και αυτοί που ισχυρίζονταν ότι ήταν οι αναγνωρισμένοι διδάσκαλοι του Ισραήλ του αποκρίθηκαν: Δεν ξέρουμε)*»], δεν είπε «*ούτε και εγώ δε γνωρίζω*», αλλά τι λέγει; «*Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ (: Αφού ξεφεύγετε και δεν είστε ειλικρινείς, ούτε εγώ σας λέω με ποιο δικαίωμα τα κάνω αυτά)*». Διότι εάν μεν δεν το γνώριζαν, έπρεπε να τους διδάξει· **επειδή όμως ήσαν γεμάτοι από κακία, κατά πολύ φυσικό λόγο δεν δίνει καμία απάντηση σε αυτούς**.

Και πώς δεν είπαν ότι το βάπτισμα του Ιωάννη ήταν ανθρώπινο; Διότι «*φοβούνταν τα πλήθη του λαού*», λέγει ο ευαγγελιστής. Είδες καρδιές διεστραμμένες; **Σε κάθε περίπτωση περιφρονούν τον Θεό και όλα τα πράττουν για να επιδειχθούν στους ανθρώπους**. Καθόσον **και τον Ιωάννη εξαιτίας των ανθρώπων τον φοβούνταν, όχι επειδή τον σέβονταν, αλλά εξαιτίας των ανθρώπων**· και στον Χριστό εξαιτίας των ανθρώπων δεν ήθελαν να πιστέψουν και όλα τα κακά γι΄αυτούς γίνονταν από αυτήν την αιτία.

Η παραβολή για τους δύο γιους

Στη συνέχεια λέει: «*Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπός τις εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου (: Πώς σας φαίνεται αυτό που θα σας πω; Κάποιος άνθρωπος είχε δύο γιους. Κι αφού πλησίασε τον πρώτο, του είπε: ''Παιδί μου, πήγαινε σήμερα και δούλεψε στο αμπέλι μου''). Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε (: Εκείνος του αποκρίθηκε: ''Δεν θέλω να πάω''. Ύστερα όμως μετάνιωσε και πήγε). Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε (: Πλησίασε τότε και τον δεύτερο γιο και του είπε τα ίδια. Κι αυτός του αποκρίθηκε: ''Μάλιστα, κύριε, πηγαίνω''. Και δεν πήγε). Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος. (: Ποιος από τους δύο έκανε το θέλημα του πατέρα του; Του λένε: ''Ο πρώτος'')».*

Πάλι τους ελέγχει με παραβολές **υπαινισσόμενος και την αγνωμοσύνη των Ιουδαίων και την ευπείθεια των ειδωλολατρών που τους περιφρονούσαν πάρα πολύ**. **Διότι οι δύο αυτοί υιοί αυτό δηλώνουν, πράγμα που συνέβη και επί των εθνικών και επί των Ιουδαίων**. Καθόσον οι εθνικοί αν και δεν υποσχέθηκαν να υπακούσουν και δεν υπήρξαν ακροατές του νόμου, **απέδειξαν τελικά την υπακοή τους με τα έργα τους**. Ενώ οι Ιουδαίοι αν και είπαν «*πάντα, ὅσα εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα. ἀνήνεγκε δὲ Μωυσῆς τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Θεόν (: όλα όσα διέταξε ο Θεός θα εφαρμόσουμε και θα υπακούσουμε)*» [Εξ. 19, 8], όμως **στην πράξη παράκουσαν**.

Για τον λόγο λοιπόν αυτόν, για να μη νομίσουν ότι ο νόμος τούς ωφελεί, **τους αποδεικνύει ότι αυτός ο ίδιος ο νόμος τούς καταδικάζει** , πράγμα που και ο Παύλος το λέγει ως εξής: «*οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ᾽ οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται (: διότι δίκαιοι ενώπιον του Θεού είναι όχι όσοι ακούνε απλώς την ανάγνωση του θείου νόμου, αλλά όσοι τηρούν και εφαρμόζουν τον νόμο· αυτοί θα αναγνωριστούν δίκαιοι)*» [Ρωμ. 2, 13]. Για τον λόγο αυτόν, **θέλοντας να τους κάνει να κατακρίνουν μόνοι τους τους εαυτούς τους**, **προετοιμάζει τα πράγματα ώστε μόνοι να βγάλουν την απόφαση,** πράγμα που κάνει και στην παρούσα παραβολή του αμπελώνα.

Και για να συμβεί αυτό επιρρίπτει την κατηγορία σε άλλο πρόσωπο, αυτό του δεύτερου γιου της παραβολής. Διότι **επειδή δεν θα ήταν δυνατό να αποσπάσει απευθείας την ομολογία τους, τους οδηγεί στη συνέχεια με την παραβολή εκεί όπου ήθελε**. Όταν λοιπόν, επειδή δεν αντιλήφτηκαν το νόημα των λόγων Του, έβγαλαν την απόφαση, τότε αποκαλύπτει πλέον αυτό που υπονοούσε και λέγει: «*Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ (: Αληθινά σας λέω ότι οι τελώνες και οι πόρνες,* ***οι οποίες στην αρχή έδειξαν απείθεια στον νόμο του Θεού****, πηγαίνουν πριν από σας, τους Φαρισαίους και γραμματείς, στη βασιλεία του Θεού. Διότι* ***εσείς με λόγια μόνο δείξατε υπακοή στον Θεό****, στην πραγματικότητα όμως υπήρξατε απειθείς και*

άπιστοι).Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς ᾽Ιωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες, οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ (: Διότι ήλθε σε σας ο Ιωάννης κηρύττοντας ***την οδό της αρετής, τον ενάρετο τρόπο ζωής και συμπεριφοράς****, κι όμως δεν πιστέψατε σε αυτόν. Οι τελώνες όμως και οι πόρνες πίστεψαν σε αυτόν. Κι εσείς, ενώ τους είδατε να πιστεύουν, ούτε καν ύστερα μεταμεληθήκατε, ώστε να πιστέψετε σε αυτόν'')».* Διότι εάν έλεγε απλώς ότι «*οι πόρνες εισέρχονται πριν από εσάς*», θα τους φαινόταν ο λόγος ενοχλητικός, ενώ τώρα που διατυπώνει τη σκέψη Του μετά τη δική τους γνώμη, φαίνεται ο λόγος Του υποφερτός. **Για τον λόγο αυτόν προσθέτει και την αιτία**.

Ποια λοιπόν ήταν αυτή; «*Ἦλθε γὰρ (: Διότι ήλθε)*», λέγει, «*πρὸς ὑμᾶς ᾽Ιωάννης (: σε σας ο Ιωάννης)*», όχι προς εκείνους· και όχι μόνο αυτό, αλλά και «*ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης* (: *κηρύττοντας* ***την οδό της αρετής, τον ενάρετο τρόπο ζωής και συμπεριφοράς****)*». Ούτε βέβαια μπορείτε να τον κατηγορήσετε ότι ήταν κάποιος αδιάφορος και ότι δεν ωφελούσαν σε τίποτε, αλλά**και ο τρόπος της ζωής του ήταν ανεπίληπτος και η φροντίδα του μεγάλη** , παρ' όλ' αυτά όμως δεν τον προσέξατε.

Και μαζί με αυτό τους κατηγορεί και για άλλο πράγμα, ότι δηλαδή οι τελώνες τον πρόσεξαν· και μετά από αυτήν την κατηγορία τούς κατηγορεί και για άλλο, ότι δηλαδή δεν τον πρόσεξαν **ούτε και μετά από αυτούς**. Φυσικά έπρεπε πριν από αυτούς να πιστέψουν, **το ότι όμως δεν πίστεψαν ούτε και μετά από αυτούς, αυτό δεν έχει καμία συγχώρηση**· και είναι μεν απερίγραπτος ο έπαινος εκείνων, ενώ αυτών η κατηγορία. «*Προς εσάς ήλθε και δεν τον δεχθήκατε, δεν πήγε προς εκείνους και τον δεχθήκανε και ούτε καν εκείνους δεχθήκατε ως διδασκάλους σας*».

Πρόσεχε με πόσους τρόπους αποδεικνύεται το εγκώμιο εκείνων και η κατηγορία αυτών. «*Προς εσάς ήλθε, όχι προς εκείνους. Εσείς δεν πιστέψατε· αυτό δεν τους σκανδάλισε εκείνους. Αυτοί πίστεψαν· αυτό δεν σας ωφέλησε*». Επίσης τη φράση «*προάγουσιν ὑμᾶς (: εισέρχονται πριν από εσάς*)» **δεν την είπε με τη σημασία ότι θα ακολουθήσουν και αυτοί, αλλά με σκοπό να δείξει ότι υπάρχει ελπίδα για κάτι παρόμοιο, εάν το θελήσουν**.

Διότι **τίποτε δεν διεγείρει τόσο πολύ αυτούς που είναι πνευματικά ατελείς, όσο η ζήλεια.** Για τούτο πάντοτε λέγει: «*Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι (: Πολλοί μάλιστα που είναι στον κόσμο αυτό πρώτοι, θα είναι στον άλλο κόσμο τελευταίοι, και πολλοί τελευταίοι θα είναι εκεί πρώτοι*)**»** [Ματθ. 19, 30]. Για τον λόγο αυτόν ανέφερε και τις πόρνες και τους τελώνες,**για να τους κάνει να ζηλέψουν**. Καθόσον **τα δύο αυτά χειρότερα αμαρτήματα γεννώνται από τον αφύσικο έρωτα, το μεν ένα από τον σωματικό έρωτα, ενώ το άλλο από την επιθυμία για τα χρήματα.** Τους αποδεικνύει λοιπόν ότι αυτό κατεξοχήν

σημαίνει να υπακούουν στο νόμο του Θεού, το να πιστέψουν δηλαδή στον Ιωάννη. Επομένως **δεν ήταν αποτέλεσμα μόνο της θείας χάριτος το να εισέλθουν οι πόρνες στην ουράνια βασιλεία, αλλά και δικαιοσύνης**. Διότι δεν **εισήλθαν ενώ ήσαν πόρνες· αλλά εισήλθαν αφού υπάκουσαν, πίστεψαν, καθαρίστηκαν και άλλαξαν τρόπο ζωής.**

Είδες πώς έκανε τον λόγο ανεκτικό και πιο αποτελεσματικό με την παραβολή και την αναφορά των πορνών; Δεν τους είπε δηλαδή ευθύς εξαρχής «*γιατί δεν πιστέψατε στον Ιωάννη;*». Αλλά αφού ανέφερε στην αρχή αυτό που ήταν πιο δεικτικό, δηλαδή τους τελώνες και τις πόρνες, τότε πρόσθεσε και αυτό, ελέγχοντας από τη φυσική σειρά των πραγμάτων και **δείχνοντας ότι όλα τα κάνουν από τον φόβο των ανθρώπων και από ματαιοδοξία**. Καθόσον **και στον Χριστό δεν πίστευαν, για να μην εκδιωχθούν από τη συναγωγή, και τον Ιωάννη πάλι δεν τολμούσαν να τον κατηγορήσουν, όχι από ευλάβεια και αυτό, αλλά από φόβο.**

Όλα αυτά τα έλεγξε με όλα όσα είπε και στη συνέχεια πρόσθεσε το πλήγμα κατά τρόπο πιο δραστικό με τους λόγους: «*ὑμεῖς δὲ ἰδόντες, οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ (: Κι εσείς, ενώ τους είδατε να πιστεύουν, ούτε καν ύστερα μεταμεληθήκατε, ώστε να πιστέψετε σε αυτόν)*». **Ήταν κακό λοιπόν το ότι δεν προτίμησαν το καλό από την αρχή, μεγαλύτερη όμως είναι η κατηγορία για το ότι δεν μετανόησαν**. Διότι αυτό προπάντων είναι εκείνο που κάνει πολλούς πονηρούς, πράγμα που βλέπω και τώρα μερικούς να το παθαίνουν κυριευμένοι από την πιο φοβερή αναισθησία.

Κανείς όμως να μην είναι τέτοιος· αλλά **και αν ακόμη κυριευτεί από την πιο φοβερή κακία, ας μην καταλαμβάνεται από απόγνωση για τη μεταβολή του προς το καλύτερο**. Διότι είναι εύκολο να ανασυρθεί επάνω μέσα από τα βάραθρα της πονηρίας. Ή δεν ακούσατε πως εκείνη η πόρνη που υπερέβαλε όλους ως προς την ασέλγεια, κάλυψε τους πάντες με την ευλάβειά της;

Δεν εννοώ αυτήν που αναφέρεται στα ευαγγέλια, αλλά την πόρνη της δικής μας γενεάς, που καταγόταν από την πιο παράνομη πόλη, τη Φοινίκη. Καθόσον αυτή κάποτε ήταν πόρνη που ζούσε μεταξύ μας, που κατείχε τα πρωτεία στα θέατρα και ήταν πολύ γνωστό το όνομά της παντού, όχι μόνο στη δική μας πόλη, αλλά και μέχρι τη χώρα των Κιλίκων και των Καππαδοκών. Και πολλές μεν περιουσίες καταδαπάνησε, και πολλούς άφησε ορφανούς· πολλοί επίσης την κατηγόρησαν και για μαγεία, ότι δηλαδή συλλάμβανε στα δίχτυά της όχι μόνο με τη σωματική της ωραιότητα, αλλά και με τα μαγικά εκείνα φάρμακά της. Κάποτε μάλιστα συνέλαβε αυτή η πόρνη και τον αδελφό της βασίλισσας· καθόσον ήταν μεγάλη η δύναμή της.

Αλλά εντελώς ξαφνικά, δεν γνωρίζω πώς, ή μάλλον το γνωρίζω πολύ καλά· διότι **θέλησε και μετανόησε και απέσπασε τη χάρη του Θεού· περιφρόνησε όλα εκείνα και αφού απέρριψε τις μαγείες του διαβόλου, έτρεξε προς τον ουρανό**. Μολονότι βέβαια δεν υπήρχε τίποτε πιο αισχρό από αυτήν, όταν εργαζόταν στο θέατρο, αλλά όμως πολλές υπερέβαλε με την υπερβολική της **εγκράτεια** και **αφού ντύθηκε τον σάκο της μετανοίας έζησε όλο τον υπόλοιπο χρόνο της ασκούμενη κατ' αυτόν τον τρόπο**.

Εξαιτίας της όμως λυπήθηκε και ο ύπαρχος και οι στρατιώτες ήλθαν εναντίον της οπλισμένοι, όμως δεν μπόρεσαν να την επαναφέρουν στη σκηνή του θεάτρου, ούτε να την απομακρύνουν από τις παρθένες που την υποδέχτηκαν. **Αυτή αφού καταξιώθηκε των απορρήτων μυστηρίων και επέδειξε ζήλο αντάξιο της θείας χάριτος, έτσι τέλειωσε τη ζωή της, έχοντας καθαρίσει όλα τα αμαρτήματά της με τη χάρη του Θεού και έχοντας επιδείξει μετά το βάπτισμά της πολλή ευσέβεια.** Διότι δεν δέχτηκε ούτε καν να την δουν απλώς οι άλλοτε εραστές της που ήλθαν για τον σκοπό αυτόν, αλλά **απομονώθηκε και πέρασε την υπόλοιπη ζωή της σαν να ζούσε μέσα σε φυλακή** . Μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο οι τελευταίοι θα γίνουν πρώτοι και οι πρώτοι τελευταίοι· **έτσι πρέπει πάντοτε η ψυχή μας να κατακαίεται από τη φλόγα της πίστεως και δε θα υπάρξει κανένα εμπόδιο ώστε να γίνει κανείς μέγας και θαυμαστός.**

Κανένας λοιπόν από αυτούς που ζουν μέσα στην αμαρτία να μην περιέρχεται σε απόγνωση και κανείς από τους εναρέτους να μη μένει αδρανής· και αυτός ακόμη να μη λαμβάνει θάρρος από το ότι είναι ενάρετος, διότι πολλές φορές η πόρνη θα τον υποσκελίσει στην αρετή αφού βέβαια εκείνη μετανοήσει· ούτε και ο αμαρτωλός όμως να μην καταλαμβάνεται από απόγνωση, διότι είναι δυνατόν αυτός να ξεπεράσει και τους πρώτους. Άκουσε τι λέγει ο Θεός προς την Ιερουσαλήμ: «*καὶ εἶπα μετὰ τὸ πορνεῦσαι αὐτὴν ταῦτα πάντα· πρός με ἀνάστρεψον, καὶ οὐκ ἀνέστρεψε (: παρόλο τούτο εγώ, έπειτα από την ειδωλολατρία τους και την εκτροπή στην πορνεία, είπα προς αυτούς: ''Επιστρέψτε με τη μετάνοια προς εμένα'' και δεν επέστρεψαν)*» [Ιερ. 3, 7]. **Όταν επιστρέψουμε στη θερμή αγάπη προς τον Θεό, ο Θεός δε θυμάται τα προηγούμενα που είχαμε διαπράξει όσο ζούσαμε μέσα στην αμαρτία. Δεν είναι ο Θεός όπως οι άνθρωποι·** διότι δεν επιτιμά τις προηγούμενες πράξεις μας, ούτε λέγει εάν μετανοήσουμε, «*γιατί άφησες να περάσει τόσος χρόνος*»· αλλά **μας αγαπά όταν επιστρέψουμε κοντά Του, αρκεί μόνο να επιστρέψουμε όπως πρέπει.**

Η παραβολή των κακών γεωργών

«Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν (: Ακούστε και άλλη παραβολή: ένας άνθρωπος οικοδεσπότης φύτεψε αμπέλι και ύψωσε γύρω από αυτό ένα φράκτη και έσκαψε μέσα σε αυτό ένα πατητήρι και μία δεξαμενή και έκτισε πύργο, για να μένουν οι εργάτες και οι φύλακες· εμπιστεύτηκε αυτό σε κάποιους γεωργούς και αναχώρησε σε άλλη χώρα).

ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ (: Όταν λοιπόν πλησίασε ο καιρός του τρυγητού, έστειλε τους δούλους του στους γεωργούς, για να πάρουν τους καρπούς που αυτός δικαιούνταν). καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν (: Οι γεωργοί, όμως, όντας μοχθηροί και άπληστοι, συνέλαβαν τους δούλους και άλλον έδειραν, άλλον φόνευσαν, άλλον λιθοβόλησαν). πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως (: Πάλι ο οικοδεσπότης έστειλε άλλους δούλους, περισσοτέρους από τους πρώτους και έκαμαν και σε αυτούς τα ίδια). ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου (: Ύστερα επίσης έστειλε προς αυτούς τον υιό του λέγοντας: ''Οι άνθρωποι αυτοί θα ντραπούν τουλάχιστον το παιδί μου''). οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ (: Οι γεωργοί όμως, όταν είδαν τον υιό, είπαν μεταξύ τους: ''Αυτός είναι ο κληρονόμος· ελάτε, ας τον φονεύσουμε και ας καταλάβουμε οριστικά πλέον εμείς την κληρονομία του). καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν (: Και αφού τον συνέλαβαν, τον έβγαλαν έξω από το αμπέλι και εκεί τον φόνευσαν).

Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; (: Μετά από τη διήγηση της παραβολής ρώτησε ο Χριστός τους αρχιερείς και πρεσβυτέρους του λαού: "όταν λοιπόν έλθει ο κύριος του αμπελώνα, τι θα κάμει στους γεωργούς εκείνους;"). λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν (: Και αυτοί του απάντησαν: "τόσο κακοί που υπήρξαν, με τον χειρότερο θάνατο θα τους εξολοθρεύσει και θα εμπιστευτεί σε άλλους γεωργούς τον αμπελώνα, οι οποίοι θα δώσουν σε αυτόν τους οφειλόμενους καρπούς στην κατάλληλη εποχή"). λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ;(: Λέγει σε αυτούς ο Ιησούς: "ουδέποτε λοιπόν διαβάσατε στις Γραφές: «λίθο, [δηλαδή Εμένα], τον οποίο απέρριψαν ως ακατάλληλο οι χτίστες, [εσείς, δηλαδή, οι οικοδόμοι του λαού], έγινε ακρογωνιαίος λίθος στην πνευματική οικοδομή του Θεού, [δηλαδή στην Εκκλησία] η οποία έγινε παρά του Θεού και είναι αξιοθαύμαστη στους

*οφθαλμούς μας;»). διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς (: Για τούτο σας λέγω ότι θα αφαιρεθεί από σας η βασιλεία [και η ιδιαίτερη προστασία του Θεού και θα δοθεί σε έθνος, που θα παράγει καρπούς [δηλαδή έργα αγαθά, που είναι οι καρποί της βασιλείας αυτής])· καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν (: Και εκείνος, ο οποίος θα πέσει με εχθρικές διαθέσεις εναντίον του ακρογωνιαίου αυτού λίθου, θα κατατσακιστεί. Και σε όποιον πέσει επάνω ο βαρύς αυτός λίθος, θα τον κάμει συντρίμμια και σκόνη [Όποιος δηλαδή πολεμήσει τον Χριστό, θα αντικρίσει την οργή Του και θα καταλήξει στον όλεθρο και τον αφανισμό {ερμηνεία Παναγιώτου Τρεμπέλα}]”.).***

καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον (: Και όταν άκουσαν οι αρχιερείς και οι Φαρισαίοι τις παραβολές Του, εννόησαν πλέον ότι γι' αυτούς ομιλεί και σε αυτούς αναφέρεται. Και παρόλο που ζητούσαν να τον συλλάβουν, δεν τόλμησαν, επειδή φοβήθηκαν τον λαό, ο οποίος Τον θεωρούσε προφήτη και Τον τιμούσε)».

…

Πολλά υπαινίσσεται με την παραπάνω παραβολή ο Κύριος· την **πρόνοια του Θεού** που έδειξε προς τους Ιουδαίους από ψηλά, τη φονική διάθεση που είχαν από την αρχή οι Ιουδαίοι, το ότι δεν παραλείφθηκε τίποτε από όσα έπρεπε για τη φροντίδα τους, το ότι όχι μόνο δεν τους αποστράφηκε ο Θεός και όταν ακόμη φόνευσαν τους προφήτες, αλλά απέστειλε ακόμη και τον Υιό του για να τους βοηθήσει να σωθούν· το ότι**ένας και ο αυτός είναι ο Θεός της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης** , το ότι θα επιτύχει με τον θάνατό Του πολλά, το ότι οι Ιουδαίοι υφίστανται τη βαριά τιμωρία για τη σταύρωση και το τόλμημά τους εκείνο· την πρόσκληση των εθνών και την έκπτωση των Ιουδαίων. Γι' αυτό και τοποθετεί την παραβολή αυτή στη σειρά αμέσως μετά από αυτήν που είχε προηγηθεί (: η παραβολή των δύο γιων, που ο ένας αρχικά είπε ότι θα έκανε το θέλημα του πατέρα του και δεν το έκανε, ενώ ο δεύτερος ήταν αυτός που μολονότι αρχικά αρνήθηκε, έπειτα μετανόησε και το έκανε: Ματθ.21,28-32), **για να δείξει ότι το έγκλημα των Ιουδαίων είναι πολύ μεγάλο και δύσκολα συγχωρείται**.

Πώς και με ποιο τρόπο επιτυγχάνει να το δείξει αυτό; Διότι, ενώ τόσο πολύ τους φρόντισε ο Θεός, εντούτοις τους υποσκέλισαν οι πόρνες και οι τελώνες και μάλιστα τους υποσκέλισαν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Πρόσεχε όμως και του Θεού τη **μεγάλη πρόνοια** γι΄αυτούς και την **απερίγραπτη αδράνειά τους.** Πραγματικά, αυτά που ήσαν έργο και αποστολή των γεωργών, τα ανέλαβε και τα έκανε ο Ίδιος· τοποθέτησε δηλαδή τον φράκτη, φύτεψε την άμπελο και όλα τα άλλα που έκανε· σε αυτούς άφησε ένα μικρό έργο, το **να φροντίζουν** για την

άμπελο **και να διαφυλάξουν αυτά που τους εμπιστεύτηκε**. Διότι τίποτε δεν παραλείφθηκε, αλλά τα πάντα έγιναν στην εντέλεια. Και όμως ούτε και έτσι κέρδισαν τίποτε, και όλα αυτά **παρά τις τόσες ευεργεσίες** και την τόση φροντίδα και επιμέλεια εκ μέρους του Θεού γι' αυτούς. Διότι, όταν εξήλθαν από την Αίγυπτο, και νόμο τούς έδωσε, και πόλη τούς έκτισε, και ναό τούς οικοδόμησε, και θυσιαστήριο τούς κατασκεύασε. «*Καὶ ἀπεδήμησεν (: και έφυγε για άλλη χώρα)*», δηλαδή **έδειξε μακροθυμία**, δεν τους τιμωρούσε πάντοτε αμέσως μετά τη διάπραξη των αμαρτιών· **δηλαδή «*αποδημία*» αποκαλεί τη μεγάλη μακροθυμία Του.**

Και *«ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ (: απέστειλε τους δούλους του)»*, δηλαδή **τους προφήτες**, «*λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ (: για να παραλάβουν τους καρπούς που του ανήκαν)»***,** δηλαδή **την υπακοή που θα αποδεικνυόταν με τα αγαθά έργα τους** . Οι Ιουδαίοι όμως και στην περίπτωση αυτή έδειξαν την κακία τους, όχι μόνο διότι δεν απέδωσαν τους καρπούς, αν και έτυχαν τόσης μεγάλης φροντίδας εκ μέρους του Θεού, πράγμα που αποδεικνύει **την αδιαφορία τους**, αλλά και με το ότι φέρθηκαν με σκληρότητα προς τους απεσταλμένους Του. Διότι **εκείνοι που δεν είχαν να δώσουν καρπούς, μολονότι ήσαν οφειλέτες, δεν έπρεπε να αγανακτούν, ούτε να επιδεικνύουν σκληρότητα και αγριότητα, αλλά να παρακαλούν για έλεος**. Αυτοί όμως, όχι μόνο αγανάκτησαν, αλλά και γέμισαν τα χέρια τους με αίμα, και, αν και έπρεπε οι ίδιοι ως ένοχοι να τιμωρηθούν, ζήτησαν αυτοί να γίνουν τιμωροί. Για τούτο έστειλε και δεύτερους και τρίτους απεσταλμένους, **για να αποδειχθεί και η κακία τους και η φιλανθρωπία του Θεού.**

Και γιατί δεν έστειλε από την αρχή τον Υιό Του, για να έλθουν σε επίγνωση του εαυτού τους από όσα έκαναν εις βάρος των απεσταλμένων Του και αφού αφήσουν την οργή τους, να ντραπούν Αυτόν, όταν θα ερχόταν; Υπάρχουν βέβαια και άλλοι λόγοι, αλλά τώρα επί του παρόντος ας προχωρήσουμε στη συνέχεια της παραβολής. **Τι σημαίνει λοιπόν η φράση:** «*ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου (: ίσως να ντραπούν τον Υιό μου)»;* **Δεν σημαίνει ότι είχε άγνοια ο Θεός** για το πώς επρόκειτο οι Ιουδαίοι να συμπεριφερθούν και στον ίδιο του τον Υιό, μη γένοιτο, αλλά **θέλει να δείξει με τον τρόπο αυτό ότι το αμάρτημα είναι μεγάλο και στερείται κάθε απολογίας·** διότι Αυτός Τον έστειλε, αν και γνώριζε ότι θα Τον φονεύσουν. Και λέει ότι «*ίσως να ντραπούν*», για να δείξει τι έπρεπε να γίνει, ότι δηλαδή **έπρεπε να ντραπούν.** Διότι σε άλλη περίπτωση, [και, πιο συγκεκριμένα, στον προφήτη Ιεζεκιήλ] λέγει: «*ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσι -διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί- καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν (: μήπως και θελήσουν να υπακούσουν στα λόγια μου ή απλώς να καταπτοηθούν, διότι είναι γένος και λαός, που πάντοτε με παραπικραίνει με τις παραβάσεις των εντολών μου και οπωσδήποτε θα μάθουν ότι ανάμεσά τους υπάρχει ένας προφήτης, ο οποίος είσαι εσύ)*» [Ιεζ.2,5]· ούτε και εκεί δείχνει άγνοια, αλλά για να μη λέγουν ορισμένοι αγνώμονες ότι η πρόρρησή Του έγινε αναγκαστική αιτία της παρακοής τους, για τούτο ομιλεί κατά αυτόν τον τρόπο και χρησιμοποιεί αυτές τις φράσεις και λέγει·

«*μην τυχόν*» και «*ίσως*». Διότι και αν ακόμη φάνηκαν αχάριστοι προς τους δούλους [δηλαδή τους προφήτες], έπρεπε να σεβασθούν το αξίωμα του Υιού.

Τι έκαναν όμως οι Ιουδαίοι; Ενώ έπρεπε να τρέξουν και να πέσουν στα πόδια Του, ενώ έπρεπε να ζητήσουν συγνώμη για τα αμαρτήματά τους, αυτοί αγωνίζονται να υπερβούν τα προηγούμενα εγκλήματά τους, εκδύονται και ανακατεύονται με τα μιάσματα και διαρκώς με τα νέα πλημμελήματά τους καλύπτουν τα προηγούμενα. Αυτό το δήλωσε και ο Κύριος όταν έλεγε: «*ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν (: Ώστε εσείς οι ίδιοι βεβαιώνετε ότι είστε γνήσιοι και αντάξιοι απόγονοι εκείνων, που φόνευσαν τους προφήτες. Λοιπόν,* ***ολοκληρώστε και εσείς το έργο των πατέρων σας****, κάμετε όσα εκείνοι δεν έκαμαν, φονεύσετε τον Μεσσία, για να φθάσετε έτσι στο έσχατο όριο της κακίας)*»[Ματθ. 23, 31-32].

Εξάλλου και οι προφήτες τούς κατηγορούσαν από παλιά για αυτά και τους έλεγαν: «*αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις (: τα χέρια σας είναι γεμάτα από αίματα αθώων)*» [Ησ. 1, 15] και: «*ἀρὰ καὶ ψεῦδος καὶ φόνος καὶ κλοπὴ καὶ μοιχεία κέχυται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ αἵματα ἀφ᾽ αἵμασι μίσγουσι (: Έχουν χυθεί και πλημμυρίσει τη χώρα σας κατάρες, ψεύδη, φόνοι, κλοπές, μοιχείες, ενώ τα αίματα στη χώρα σας χύνονται συνεχώς και ανακατεύονται το ένα με το άλλο)*» [Ωσ. 4, 2] και: «*οἱ οἰκοδομοῦντες Σιὼν ἐν αἵμασι καὶ Ἰερουσαλὴμ ἐν ἀδικίαις (: Εσείς, οι οποίοι οικοδομείτε τα σπίτια σας στη Σιών με το αίμα των φτωχών και των αδυνάτων και τις κατοικίες σας στην Ιερουσαλήμ τις οικοδομείτε με τις αδικίες εναντίον των αδελφών σας)*» [Μιχ. 3, 10]. Όμως, δε σωφρονίζονταν αυτοί, αν και αυτήν την εντολή έλαβαν πρώτη, το «*οὐ φονεύσεις*» [Εξ. 20, 15], δηλαδή, και συγχρόνως διατάχθηκαν να αποφεύγουν πολλά άλλα με την τήρηση αυτής της μεγάλης εντολής και με πολλούς και ποικίλους τρόπους οδηγούνταν στο να αποφεύγουν την παράβαση της εντολής αυτής.

Όμως δεν εγκατέλειψαν την πονηρή εκείνη συνήθειά τους. Αλλά τι λέγουν όταν Τον είδαν; «*Δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν (:Ελάτε, ας Τον φονεύσουμε)*». Με ποιο σκοπό και γιατί να το κάνετε αυτό; Ποια τέλος πάντων μικρή ή μεγάλη κατηγορία είχατε να Του αποδώσετε; **Το ότι σας τίμησε και, αν και ήταν Θεός, έγινε άνθρωπος προς χάρη σας και έκανε τα αμέτρητα εκείνα θαύματα; Ή επειδή συγχωρούσε τα αμαρτήματα;** Ή επειδή σας καλούσε στη Βασιλεία; Πρόσεξε, όμως, εκτός από την ασέβειά τους και την μεγάλη αφροσύνη τους, και την **αιτία** της σφαγής, που ήταν τελείως βλακώδης και γεμάτη από μεγάλη παραφροσύνη: «*δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν (: ελάτε, ας τον φονεύσουμε*)», λέγει, «*καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ (: και θα γίνει έτσι η άμπελος δική μας κληρονομία)*».

Και πού σκέφτονται να τον φονεύσουν; Έξω από την άμπελο. Είδες πώς προφητεύει και τον τόπο, στον οποίο επρόκειτο να θανατωθεί; «*Καὶ λαβόντες*

αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν (: Και αφού τον έβγαλαν έξω από την άμπελο, τον φόνευσαν)».

Και ο μεν ευαγγελιστής Λουκάς λέγει ότι ο ίδιος ο Κύριος είπε αυτό που έπρεπε να πάθουν αυτοί και εκείνοι απάντησαν: «*μή γένοιτο*» [Λουκ. 20, 16: «*τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον· μὴ γένοιτο (: ‘’Τι λοιπόν θα κάμει εναντίον αυτών ο κύριος του αμπελιού; Θα έλθει ο ίδιος και θα εξολοθρεύσει τους γεωργούς αυτούς και θα δώσει το αμπέλι σε άλλους”. Μερικοί δε από τους Φαρισαίους, που ήσαν εκεί, όταν άκουσαν την παραβολή και εννόησαν τη σημασία της, είπαν: ‘’Μη γένοιτο!’’)*» και κατόπιν πρόσθεσε ο Ιησούς τη μαρτυρία της Γραφής· διότι λέγει παρακάτω ο ευαγγελιστής Λουκάς (Λουκ. 20, 17-18): «*ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε· τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας*; *(: τους κοίταξε κατάματα και τους είπε· Τι σημαίνει λοιπόν αυτό που έχει γραφεί από τους προφήτες: ”λίθο, που τον απέρριψαν ως ακατάλληλο οι οικοδόμοι, αυτός έγινε κεφαλή και ακρογωνιαίος λίθος για όλη την οικοδομή, και ο καθένας που θα προσκόψει επάνω στον λίθο αυτόν, θα κατακομματιασθεί*”;)»].

Ο ευαγγελιστής Ματθαίος ωστόσο λέγει ότι οι ίδιοι διετύπωσαν την απόφαση [Ματθ. 21, 40-41]: «*Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν (: Μετά τη διήγηση της παραβολής, ρώτησε τους αρχιερείς και πρεσβυτέρους του λαού ο Χριστός: “όταν λοιπόν έλθει ο κύριος του αμπελώνα, τι θα κάμει στους γεωργούς εκείνους;”. Και αυτοί του απάντησαν: “τόσο κακοί που υπήρξαν, κακώς θα τους εξολοθρεύσει και θα εμπιστευτεί σε άλλους γεωργούς τον αμπελώνα, οι οποίοι θα δώσουν σε αυτόν τους οφειλόμενους καρπούς στην κατάλληλη εποχή”)*». Όμως αυτό δεν αποτελεί αντίφαση μεταξύ των δύο ευαγγελιστών, διότι **συνέβησαν και τα δύο**· δηλαδή και οι ίδιοι μέσα τους έβγαλαν την απόφαση αυτή, αλλά και όταν πάλι αντιλήφθηκαν τη σημασία των λόγων Του είπαν: «*μή γένοιτο*»· και ακόμη τους ανέφερε και τη μαρτυρία του προφήτη Δαβίδ [Ψαλμ. 117, 22: «*λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας*»], πείθοντάς τους ότι οπωσδήποτε θα συμβεί αυτό και έτσι θα γίνουν τα πράγματα.

Αλλά παρά ταύτα ούτε και έτσι τους απεκάλυπτε καθαρά τους εθνικούς, ώστε να μην τους δώσει καμίαν αφορμή κατηγορίας και δυσαρέσκειας, αλλά απλώς έκανε έναν υπαινιγμό με τα λόγια: «*θα παραδώσει την άμπελο σε άλλους*». Για το λόγο αυτό βέβαια τους ομίλησε με παραβολή, **ώστε αυτοί οι ίδιοι να βγάλουν την απόφαση**, πράγμα το οποίο συνέβη και στην περίπτωση του Δαβίδ, όταν έκρινε την παραβολή του προφήτη Νάθαν [Β΄Βασ. 12, 5: «*καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Δαυὶδ σφόδρα τῷ*

ἀνδρί, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν· ζῇ Κύριος, ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο (: Ο Δαυίδ κυριεύτηκε από μεγάλη οργή εναντίον του ανθρώπου εκείνου που έλεγε η παραβολή του προφήτη Νάθαν ότι, παρά τα δικά του πλούτη, άρπαξε τη μοναδική προβατίνα ενός φτωχού ανθρώπου και είπε προς τον Νάθαν: "ορκίζομαι ενώπιον του ζώντος Κυρίου, ότι αυτός ο άνθρωπος, που έκαμε τούτο, είναι οπωσδήποτε άξιος θανάτου και θα πρέπει να θανατωθεί)»]. Εσύ όμως σε παρακαλώ πρόσεχε και στην περίπτωση αυτή [της παραβολής των κακών γεωργών] **πόσο δίκαιη είναι η απόφαση της τιμωρίας,** τη στιγμή που και οι ίδιοι, που επρόκειτο να τιμωρηθούν, καταδικάζουν τους εαυτούς τους.

Ακολούθως για να αντιληφθούν ότι όχι μόνο η φύση του δικαίου απαιτούσε αυτήν την ποινή, αλλά ότι και η χάρη του Πνεύματος εκ του ουρανού προέλεγε αυτό και ότι αυτή ήταν η απόφαση του Θεού, **πρόσθεσε και τη μαρτυρία του προφήτου** και τους επιτιμά κατά τρόπο που να νιώσουν ντροπή, λέγοντας τα εξής: «***Δεν αναγνώσατε ποτέ στις Γραφάς, ότι τον λίθο, που τον απέρριψαν ως ακατάλληλο οι οικοδόμοι, αυτός έγινε ο ακρογωνιαίος λίθος που στήριξε ολόκληρη την οικοδομή; Αυτή η οικοδομή έγινε από τον Κύριο και είναι θαυμαστή ενώπιον των οφθαλμών μας***», δείχνοντας με όλα αυτά ότι αυτοί μεν επρόκειτο να εκδιωχθούν εξαιτίας της απιστίας τους, οι εθνικοί όμως που ως τότε ειδωλολατρούσαν, καθώς δε γνώριζαν τον αληθινό Θεό, θα εισάγονταν στη Βασιλεία. Τον ίδιο υπαινιγμό έκανε με τη Χαναναία [βλ. Ματθ. 15, 21-28], το ίδιο με τον όνο, το ίδιο με τον εκατόνταρχο και με πολλές άλλες παραβολές. Για τούτο και πρόσθεσε: «*παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν* (: *Αυτό έγινε από τον Κύριο και είναι θαυμαστό στα μάτια μας)*», φανερώνοντας εκ των προτέρων ότι οι εθνικοί που θα πιστέψουν, και από τους Ιουδαίους όσοι τυχόν πιστέψουν, θα αποτελέσουν **ένα σώμα**, αν και τόση απόσταση και τόση διαφορά υπήρχε προηγουμένως μεταξύ τους.

Στη συνέχεια, για να αντιληφθούν ότι τίποτε από όσα συμβαίνουν δεν ήταν αντίθετο προς την θέληση του Θεού, αλλά ότι Του ήταν και πολύ αρεστό αυτό που συνέβαινε και συγχρόνως ήταν και παράδοξο και προκαλούσε κατάπληξη στον καθένα που το έβλεπε (καθόσον ήταν θαύμα σε μεγάλο βαθμό απερίγραπτο), πρόσθεσε: «*Αυτό έγινε από τον Κύριο*». «***Λίθο*» ονομάζει τον εαυτό Του και «*οικοδόμους*» τους διδασκάλους των Ιουδαίων,** πράγμα που το κάνει και ο προφήτης Ιεζεκιήλ: «*ἀνθ᾽ ὧν ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου λέγοντες· εἰρήνη εἰρήνη, καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη, καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ τοῖχον, καὶ αὐτοὶ ἀλείφουσιν αὐτόν, εἰ πεσεῖται* (: *Θα τιμωρηθούν δε κατ' αυτόν τον τρόπο, διότι παραπλάνησαν τον λαό μου τον ισραηλιτικό λέγοντας: "ειρήνη, ειρήνη επικρατεί και θα επικρατεί". Αλλά δεν είναι πλέον καιρός ειρήνης. Οι Ισραηλίτες όμως θα τους πιστέψουν και θα οικοδομούν τις οικίες τους και θα τις ασβεστώνουν, διότι παραπλανημένοι **από τους ψευδοπροφήτες** θα έχουν πιστέψει, ότι δεν θα πέσουν ούτε αυτές, ούτε αυτοί, από τους εχθρούς που **οικοδομούν** τον τοίχο και αλείφουν χωρίς τάξη)*» (Ιεζ. 13, 10).

Πώς δε Τον αποδοκίμασαν; Λέγοντας: «*οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ (:Αυτός ο άνθρωπος δεν εστάλη από τον Θεό)*»· «*οὗτος πλανᾷ τὸν ὄχλον* (: *αυτός πλανά τον λαό)*» (Ιω. 7, 12)· και πάλι: «*οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; (: "καλά δεν λέμε εμείς, ότι είσαι Σαμαρείτης, δηλαδή εχθρός των Ιουδαίων, και ότι έχεις δαιμόνιο, που σε κινεί να λες αυτές τις ύβρεις εναντίον μας;"*» (Ιω. 8 ,48).

Έπειτα, για να κατανοήσουν ότι η ζημία τους δεν περιορίζεται μόνο στην έξωσή τους από τη βασιλεία, πρόσθεσε και τις τιμωρίες, λέγοντας· «***Ο καθένας που θα προσκόψει επάνω στον λίθο αυτόν θα κατακομματιασθεί· και σε εκείνον που θα πέσει πάνω του ο λίθος αυτός, θα τον συνθλίψει και θα τον διασκορπίσει σαν σκόνη***». Δύο απώλειες αναφέρει εδώ· η μία προέρχεται από το ότι θα σκοντάψουν σε Αυτόν και **θα σκανδαλισθούν**· διότι αυτό σημαίνει το «*αυτός που θα προσκόψει στον λίθο αυτόν*». Η άλλη δε είναι **η απώλεια που θα προέλθει από την άλωση, τη συμφορά και την πανωλεθρία τους**, την οποία προείπε καθαρά με τα λόγια: «*λικμήσει αὐτόν*». Με τους λόγους αυτούς υπαινίχθηκε και την Ανάστασή Του**.** [[πρβ. Γ΄Βασ. 9, 7: «*καὶ ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου, ἀποῤῥίψω ἐκ προσώπου μου, καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας τοὺς λαούς (: και θα ξεριζώσω τον ισραηλιτικό λαό από τη γη, την οποία έχω δώσει σε αυτούς· και τον ναό, τον οποίο αφιέρωσα στο όνομά μου, θα τον απορρίψω από το πρόσωπό μου. Ο ισραηλιτικός λαός θα εξαφανιστεί από την πατρίδα του και θα γίνει περίγελως μεταξύ όλων των λαών της γης»· και Ιεζ. 34, 10, για τους κακούς ποιμένες: «τάδε λέγει Κύριος Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ βοσκήσουσιν ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά· καὶ ἐξελοῦμαι τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν. καὶ οὐκ ἔσονται αὐτοῖς ἔτι εἰς κατάβρωμα (: αυτά λέγει ο Κύριος Κύριος· Θα επέλθω εγώ τιμωρός εναντίον των αστόργων ποιμένων και θα ζητήσω τα πρόβατά μου από τα χέρια των, θα τους καθαιρέσω και θα τους εκδιώξω, ώστε να μη ποιμαίνουν πλέον τα πρόβατά μου και οι κακοί αυτοί ποιμένες δεν θα τα βοσκήσουν. Θα αποσπάσω τα πρόβατά μου από την εκμετάλλευσή τους και δεν θα τα κατατρώγουν πλέον αυτοί)»)*]].

Ο μεν προφήτης Ησαΐας λέγει ότι ο Κύριος κατηγορεί τον αμπελώνα [δηλαδή τον λαό των Ιουδαίων], ενώ εδώ κατηγορεί **και** τους άρχοντες του λαού. Και εκεί μεν λέγει: «*τί ποιήσω ἔτι τῷ ἀμπελῶνί μου καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτῷ; διότι ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν, ἐποίησε δὲ ἀκάνθας (: Τι υπολείπεται να κάμω ακόμη για την άμπελό μου αυτήν και τι έως τώρα δεν έκαμα γι' αυτήν; Έκαμα τα πάντα, για να καρποφορήσει αυτή σταφύλια. Εκείνη όμως έκανε αγκάθια!)*» [Ησ. 5, 4]. Και σε άλλο σημείο λέγει πάλι: «*Τί εὗροσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν ἐμοὶ πλημμέλημα, ὅτι μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων καὶ ἐματαιώθησαν; (: Ποια, έστω και μικρή, έλλειψη βρήκαν σε Εμένα οι προγονοί σας και έφυγαν μακριά από Εμένα, ενώ*

πορεύθηκαν και ακολούθησαν τα μάταια είδωλα, για να γίνουν έτσι και αυτοί μηδαμινοί και τιποτένιοι;)» [Ιερ. 2, 5]. Και πάλι: «*λαός μου, τί ἐποίησά σοι ἢ τί ἐλύπησά σε; (: λαέ μου, τι κακό σου έκανα, ή σε τι σε λύπησα;)»* [Μιχ. 6, 3], για να δείξει την αχαριστία τους και ότι, αν και απολάμβαναν τα πάντα, ανταπέδιδαν σε αυτά τα αντίθετα· στην προκειμένη περίπτωση όμως παρουσιάζει την αγνωμοσύνη τους με μεγαλύτερη υπερβολή. Πραγματικά, δεν εκφράζει ο ίδιος την άποψή Του και δε λέγει: «*Τι έπρεπε να κάνω και δεν το έκανα;*», αλλά παρουσιάζει τους ίδιους να βεβαιώνουν ότι δεν έλειπε τίποτε και έτσι να καταδικάζουν τους εαυτούς τους. Διότι όταν λέγουν ότι: «*κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν (: τόσο κακοί που υπήρξαν, θα τους εξολοθρεύσει με τον χειρότερο θάνατο και θα εμπιστευτεί σε άλλους γεωργούς τον αμπελώνα, οι οποίοι θα δώσουν σε αυτόν τους οφειλόμενους καρπούς στην κατάλληλη εποχή)»* [Ματθ. 21, 41], δε λένε τίποτε άλλο από την καταδίκη τους, και μάλιστα με ιδιαίτερα κατηγορηματικό τρόπο εκφέρουν την απόφαση αυτή.

Την ίδια κατηγορία, επίσης, τους αποδίδει και ο Στέφανος [βλ. Πράξ. κεφ. 6-7 και ειδικότερα στα χωρία 7, 51-53: «*Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε· οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε (: Σκληροτράχηλοι, που δεν θέλετε να σκύψετε το κεφάλι σας ενώπιον του Θεού και που δεν έχετε περικόψει από την καρδιά σας τις κακίες, έχετε βαριά τα αυτιά σας, ώστε να μην ακούτε το θέλημα του Θεού· εσείς πάντοτε αντιπράττετε και ανθίστασθε στο Πνεύμα το Άγιο, όπως και οι πατέρες σας**.** *Ποιον από τους προφήτες δεν κατεδίωξαν οι πατέρες σας; Αυτοί και φόνευσαν εκείνους, που προανήγγειλαν την έλευση του Δικαίου, του Οποίου τώρα εσείς έχετε γίνει προδότες και φονιάδες***.** *Εσείς, οι οποίοι λάβατε τον νόμο με εντολές, που ο Θεός σάς έδωσε διαμέσου των αγγέλων, και δεν τον φυλάξατε”)»*], πράγμα που τους πείραξε περισσότερο, ότι δηλαδή, αν και μεγάλη φροντίδα είχε δείξει για αυτούς ο Θεός, εντούτοις αυτοί ανταπέδιδαν τα αντίθετα στον Ευεργέτη. Και αυτό ήταν απόδειξη μεγάλη ότι **αίτιος της τιμωρίας που τους επιβαλλόταν δεν ήταν ο τιμωρός, αλλά οι ίδιοι οι τιμωρούμενοι**.

Αυτό λοιπόν αποδεικνύεται και εδώ με την παραβολή και με την προφητεία που τους υπενθυμίζει στη συνέχεια. Διότι δεν αρκέστηκε στην παραβολή μόνο, αλλά πρόσθεσε και διπλή προφητεία, μία του Δαβίδ [: Ψαλμ. 117, 22: «*λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας*», και μία δική Του [Ματθ. 21, 43-44: «*διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς (: Για τούτο σας λέγω, ότι θα αφαιρεθεί από σας η βασιλεία του Θεού και θα δοθεί σε έθνος, που θα παράγει*

καρπούς, δηλαδή έργα αγαθά)· καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν (: Εκείνος δε, ο οποίος θα πέσει εναντίον του ακρογωνιαίου αυτού λίθου, θα κατατσακισθεί. Και σε όποιον πέσει επάνω ο βαρύς αυτός λίθος, θα τον κάμει συντρίμμια και σκόνη'')».

Τι έπρεπε λοιπόν να κάνουν όταν άκουσαν αυτά; Δεν έπρεπε να Τον προσκυνήσουν; Δεν έπρεπε να θαυμάσουν το ενδιαφέρον και την φροντίδα Του γι' αυτούς και παλαιότερα και τώρα; Εάν όμως με κανένα από αυτά δεν έγιναν καλύτεροι, δεν έπρεπε τουλάχιστον να γίνουν φρονιμότεροι από τον φόβο της κολάσεως; Δεν έγιναν όμως, ωστόσο. Και τι έκαναν, αντιθέτως, ύστερα από αυτά;: «*Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ (: Και όταν άκουσαν οι αρχιερείς και οι Φαρισαίοι τις παραβολές Του)*», λέγει, «*ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον όταν άκουσαν αυτά (: εννόησαν πλέον ότι γι' αυτούς ομιλεί. Και παρόλο που ζητούσαν να Τον συλλάβουν, δεν τόλμησαν, επειδή φοβήθηκαν τον λαό, ο οποίος Τον σεβόταν και Τον τιμούσε ως προφήτη)».* Διότι αντιλαμβάνονταν πλέον ότι υπαινισσόταν αυτούς. Και άλλοτε μεν, ενώ βρίσκεται ανάμεσά τους, φεύγει διαμέσου αυτών και δεν Τον βλέπουν, και άλλοτε πάλι, ενώ Τον βλέπουν και επιθυμούν σφόδρα να Τον συλλάβουν, συγκρατεί την επιθυμία τους αυτή, πράγμα για το οποίο Τον θαύμαζαν και έλεγαν: «*οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός; (: "δεν είναι αυτός, που οι άρχοντες ζητούν να Τον φονεύσουν; Και ιδού,* ***ομιλεί άφοβα και φανερά και τίποτε δεν αντιλέγουν σε Αυτόν.*** *Μήπως πραγματικά κατάλαβαν οι άρχοντες ότι Αυτός αληθώς είναι ο Χριστός;)*» [Ιω. 7, 25-26].

Στην περίπτωση αυτή, όμως, [αφού δηλαδή κατανόησαν το βαθύτερο νόημα της παραβολής των κακών γεωργών], επειδή συγκρατούνταν από τον φόβο του πλήθους, και αρκείται σε αυτόν τους τον φόβο ο Ιησούς και δεν ενεργεί κάποιο θαύμα, όπως είχε κάνει κάποια προηγούμενη φορά που αναχώρησε από ανάμεσά τους και δεν Τον έβλεπαν. Διότι **δεν ήθελε πάντοτε να ενεργεί με υπεράνθρωπη δύναμη, για να γίνει πιστευτή η οικονομία της σαρκώσεως.** Αυτοί, όμως, ούτε από το πλήθος σωφρονίζονταν, ούτε από τους λόγους Του, ούτε την μαρτυρία των προφητών σέβονταν, ούτε τη δική τους την κρίση, ούτε τη γνώμη των πολλών.**Τόσο πολύ τους τύφλωσε άπαξ διαπαντός η φιλαρχία και ο έρως της κενοδοξίας και η επιδίωξη των πρόσκαιρων πραγμάτων**.

Πράγματι, **τίποτα δεν προκαλεί τόση παραφροσύνη και δεν οδηγεί στον γκρεμό, τίποτε δεν συντελεί τόσο στην απώλεια των μελλοντικών αγαθών, όσο η προσήλωση σε αυτά τα φθαρτά.** Τίποτε δεν συντελεί στο να απολαμβάνει κανείς και τα εδώ αγαθά και τα εκεί, όσο η προτίμηση των ουρανίων από όλα γενικώς. Διότι τι λέγει ο ίδιος ο Χριστός;: «*Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν*

τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν (: Ζητείτε, πρώτα από όλα και πάνω από όλα, την βασιλεία του Θεού και την αρετή που θέλει από σας ο Θεός, και όλα αυτά τα επίγεια αγαθά θα σας δοθούν μαζί με τα ανεκτίμητα αγαθά της βασιλείας των ουρανών)» [Ματθ. 6, 33]. Καθόσον βέβαια εάν δεν υπήρχε δυνατότητα αποκτήσεως των ουρανίων αγαθών, δεν έπρεπε τότε ούτε τα επίγεια να επιθυμεί κανείς. Τώρα όμως, εάν λάβει εκείνα, είναι δυνατόν να αποκτήσει και τα επίγεια· και όμως ορισμένοι ούτε και έτσι πείθονται, αλλά ομοιάζουν με αναίσθητους λίθους και επιδιώκουν τις σκιές της ηδονής.

- *https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-matthaeum.pdf*
- *http://khazarzar.skeptik.net/pgm/PG_Migne/John%20Chrysostom_PG%2047-64/In%20Matthaeum.pdf*
- *Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, Υπόμνημα στο Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον, ομιλία ΞΖ΄,Πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1990, τόμος 11Α, σελίδες 340-357*
- *Αγ. Ιωάννου Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, Πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1990, τόμος $11^{Α}$, Υπόμνημα στον Ευαγγελιστή Ματθαίο, ομιλία **ΞΗ**΄, σελίδες 366-382.*
- *Βιβλιοθήκη των Ελλήνων, Άπαντα των αγίων Πατέρων, Ιωάννου Χρυσοστόμου έργα, τόμος 68, σελ. 54-58, σελ. 60-65, σελ. 72- 91 (ή: 32 -42 του PDF)*

[https://drive.google.com/file/d/0ByZQkrKg4yKLUnhXelZwYTVqWWs/view]

[https://drive.google.com/file/d/0ByZQkrKg4yKLaE1Ebm03Wk83Mk0/view]

- *Π. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.*
- *Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.*
- *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.*
- *Π.Τρεμπέλα, Το Ψαλτήριον με σύντομη ερμηνεία (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τρίτη, Αθήνα 2016*

- *http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html*
- *http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm*
- *http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm*

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)